

Sygn. akt III AUz 36/18

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant:	sekretarz sądowy Krzysztof Wiater

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. na posiedzeniu jawnym

sprawy z wniosku A. S.

z udziałem zainteresowanych K. R., D. M., D. S. (1), D. S. (2), W. Ś., L. S., L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o zapłatę składek, o składki na Fundusz Pracy, o składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o podleganie ubezpieczeniom i o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu zawarte w wyroku z dnia 19 października 2017 r. sygn. akt VI U 891/16

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Jacek Chaciński Elżbieta Czaja Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

Sygn. akt III AUz 36/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt VI U 891/16, Sąd Okręgowy w Radomiu nie obciążył A. S. kosztami procesu.

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji podnosił, że skoro odwołania zostały oddalone, stronie pozwanej zasadniczo należały się koszty procesu obejmujące wynagrodzenie jej pełnomocnika na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Z uwagi jednak na fakt, że zaskarżone decyzje określają zadłużenie A.

S. na łączną kwotę 32 118,37 zł, zaś sytuacja materialna zobowiązanej nie jest najlepsza – Sąd zdecydował się na zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy w zakresie kosztów procesu zasady słuszności. Sąd podkreślił, że zasada ta została wyrażona w art. 102 k.p.c., który stanowi, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Sąd Okręgowy wskazał, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do interpretacji umów łączących A. S. z zainteresowanymi. Relacje te od początku nie były oczywiste i wymagały interwencji Sądu, a jak pokazuje praktyka sądowa sprawy tego rodzaju występują stosunkowo często. W toku postępowania Sąd badał istotną dla rozstrzygnięcia kwestię ustalenia podstawy zatrudnienia zainteresowanych, a w konsekwencji podlegania przez nich ubezpieczeniom i podstawy wymiaru składek oraz zasadność ustalenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w spornych okresach. W tym względzie, oprócz badania dokumentów, przeprowadzony został dowód z przesłuchania stron, zaś wnioski postępowania dowodowego okazały się niekorzystne dla odwołującej się.

Ponadto Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę, że wprawdzie odwołująca nie ma nikogo na utrzymaniu, ale jest osobą bezrobotną, mieszka z rodzicami i nie ma żadnego majątku, zaś po zakończeniu prowadzenia działalności gospodarczej, której wynikiem są zaskarżone decyzje, załamała się i długo leczyła się z powodu depresji (wyjaśnienia wnioskodawczyni – zapis na płycie CD – k. 179).

Z uwagi na powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek skutkujący nieobciążaniem A. S. kosztami procesu.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na zasadę rozstrzygania o kosztach procesu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. Podkreślił, że zastosowanie w niniejszym przypadku art. 102 k.p.c. było nieuzasadnione. Wskazał, że ostatnio wymieniony przepis nie może być stosowany w sposób dowolny i w efekcie prowadzić do pozbawienia strony wygrywającej proces należnych jej kosztów zastępstwa procesowego. Orzekając na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd winien był ustalić, jaka jest sytuacja majątkowa zobowiązanego po przedstawieniu przez niego odpowiednich dowodów. Sąd Okręgowy nie zweryfikował natomiast prawdziwości twierdzeń A. S. odnośnie jej stanu majątkowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak słusznie wskazywał żalący, zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Podstawową zasadą obowiązującą przy rozstrzygnięciu o kosztach procesu jest zatem zasada odpowiedzialności za jego wynik. W niniejszej sprawie organ rentowy musi być uznany za stronę wygrywającą spór, ponieważ odwołania A. S. zostały oddalone. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji słusznie uznał jednak, iż w realiach niniejszego przypadku zaistniały podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. Zachodzi bowiem szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w wymienionym przepisie. Przepis art. 102 k.p.c. przyznający sądom pewną swobodę w zasądzeniu kosztów procesu, w sytuacji, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu sprzeciwiają się względy słuszności, stanowi odstępstwo od ogólnej zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. Jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on jednak pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 r., sygn. akt I ACa 466/13, LEX nr 1372329).

W niniejszym przypadku całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy uzasadniał oparcie się przy orzekaniu o kosztach na zasadzie słuszności. Jak prawidłowo zauważył Sąd Okręgowy na datę wyrokowania odwołująca

znajdowała się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej. Przeszła leczenie związane z depresją, miała wysokie zobowiązania finansowe wynikające z zaległości składkowych. Jednocześnie była osobą bezrobotną, mieszkającą z rodzicami i nieposiadającą żadnego majątku. Z powyższych względów zasadne było odstąpienie od obciążania jej kosztami w niniejszej sprawie. Wbrew twierdzeniom żalenia powyższe okoliczności zostały ustalone przez Sąd pierwszej instancji. Sąd nie znalazł przy tym podstaw do kwestionowania twierdzeń strony dotyczących jej sytuacji materialnej. Zastrzeżeń odnośnie prawdziwości oświadczenia A. S. w tym zakresie nie składał również obecny na rozprawie w dniu 6 października 2017 r. pełnomocnik organu rentowego. Wobec powyższego nie było niezbędne wykazywanie przez wnioskodawczynię swojej aktualnej sytuacji finansowej dowodami z dokumentów.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.